

Богомолець Олександр Олександрович

12(24).V.1881, Київ — 19.VII.1946, Київ

Біолог, патофізіолог, академік (1932) і віце-президент АН СРСР (1942-1945), академік і президент АН УРСР (1930-1946), академік АН БРСР (1939) та АМН СРСР (1944), почесний член АН Грузинської РСР (1944), заслужений діяч науки РРФСР (1935), заслужений діяч науки України (1943), лауреат Державної премії СРСР (1941), Герой Соціалістичної Праці (1944).

У 1906 році закінчив Новоросійський університет в Одесі. У 1911-1925 роках професор Саратовського університету, в 1925-1931 професор медичного факультету 2-го Московського університету і одночасно (1928-1931) директор Інституту гематології та переливання крові. У 1930-1946 президент АН УРСР; одночасно директор Інституту експериментальної біології та патології МОЗ і Інституту клінічної фізіології АН УРСР (у 1953 р. ці два інститути об'єднано в [Інститут фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України](#)).

Праці О.О. Богомольця сприяли розвиткові майже всіх галузей патологічної фізіології. Вони стосувалися питань ендокринології, порушення обміну речовин, імунітету й алергії, патології кровообігу (зокрема гіпертонії), патогенезу шоку тощо. Основною ідеєю багатьох праць О.О. Богомольця є висунуте ним положення про те, що виникнення, перебіг і кінець захворювання залежать не тільки від причини, яка викликала хворобу, а й від здатності організму до опору, тобто від його реактивності. Остання, на думку О.О. Богомольця, зумовлюється станом нервової системи і сполучної тканини. Він створив вчення про фізіологічну систему сполучної тканини, до якої включав різноманітні сполучнотканинні клітини та міжклітинні утворення. Вчений вважав, що така система виконує в організмі кілька функцій: захисну (фагоцитоз і утворення антитіл), пластичну (загоювання ран, виразок, зростання переломів кісток та ін.) і трофічну (участь у обміні речовин). З метою підвищення функцій сполучної тканини при ряді захворювань, що перебігають зі зниженням цих функцій, О.О. Богомолець запропонував спеціальну антиретиккулярну цитотоксичну сироватку. Велике значення мають також праці О.О. Богомольця, присвячені переливанню крові. В них доведено, що переливати кров доцільно не тільки при її нестачі, а й з метою підвищення реактивності організму. В останні роки життя О.О. Богомолець багато уваги приділяв питанням старіння організму. Він, як і Ілля Мечников, вважав, що людина за своєю природою може жити 125—150 років; старіння, що наступає у 60—70 років, — передчасне і зумовлюється несприятливими умовами життя та захворюваннями.

Президією АН України засновано премію ім. О.О. Богомольця. Його ім'я присвоєно Інституту фізіології НАН України і Київському національному медичному університету.